

κορμί του γιατί ξαναπερνᾷ στήν ξετύλιξή του ἀπὸ τῆ φυσιολογικῆ ἐποχῇ πού εἶχε ἀκόμα τὴν κυκλοφορία τοῦ ψαριοῦ κι ἀργότερα γιατί θυμᾶται τὸν καιρὸ πού χοροπηδοῦσε στὰ δάττη σὰ μαῖμου μαλ-
λιαρή.

Αὐτὰ εἶναι παραδείγματα. Κάτι ἀνάλογο βρίσκω πάλι σὶ μερικὲς χριστιανικὲς ἰδέες καὶ συνήθειες φιλόνητες πού σὲ ὀρισμένη ἐποχῇ χρησιμεύουν στήν παιδαγωγία καθὼς εἶναι ἀπαραίτητες ἀκόμα γιὰ τίς χαμηλὲς κοινωνίες.

Μὰ κοντεύω, Σοζόγκα, νὰ σοῦ δώσω φιλοσοφικὸ μάθημα στὰ καλὰ καθόμμενα. Καὶ γιὰ νὰ τελειώσω θὰ σοῦ θυμίσω πάλι — μὲ τὰ περασμένα τὰ ἔχω βάλει ἀπόψε — θὰ σοῦ θυμίσω τὸ ἀθηναϊκὸ κείμενο παρεκκλήσι πού μετὶς οἱ τωρινοὶ ἄθρησκοι πηγαίναμε μαζί τὸν παλιὸ καιρὸ. Θὰ σοῦ θυμίσω τὰ δειλινὰ τῆς Μεγάλῃς Βδομάδας καὶ τὸν ἐπιτάφιο στήν αὐλὴ τῆς ἐκκλησιολύας ἀνάμεσα στὶς ἀνθισμένους πασκαλιὲς καὶ τὰ χρυσοπράσινα πευκάκια. Τὸ γέμμα ξάπλωνε μεσοῦρανα τῇ θωριά του — χειμωνιάτικη ἀκόμα καὶ σπαραγμένη ἀπὸ μεγαλόπρεπη λύπη. Καὶ μετὶς σκυμένοι καὶ σιγαλοὶ, μὲ τὰ κεράκια στὸ χέρι, ἀκολουθοῦσαμε τὴ μονότονη καὶ παθητικὴ μελωδία τῷ Στασίμῳ. Καὶ δὲν κλαίγαμε ἀν καὶ νοιώθαμε τὰ δάκρυα μέσα μας. Κ' ὕστερα σ' ἄκουγα νὰ ψέλνῃς καὶ σὺ τὰ λυρικά στιχερά μὲ φωνὴ ψιλὴ καὶ ἀχνότρεμη σὰ θαμένη σὲ κρυστάλλινα βᾶθια. Τ' ἀγέρι κουνούσε κάποτε τοῦ κερικοῦ σου τῇ φλόγα καὶ τόσο μοῦ ἄρεζε ἡ θρησκευτικὴ σου φυσιογνωμία πού χρόνια ἔπειτα τήνε ξαναβρῆκα μὲ τὸ ἴδιο πάντα θάμπωμα στοῦ Giotto καὶ τοῦ Boticelli τοὺς σοβαρόματους ἀγγέλους.

Μὰ νὰ τώρα νοιώθω πὼς σταμάτησε ὁλότελα ἡ βροχή. Θαρρῶ σὰ ν' ἀκούω μιὰ φωνὴ χαμηλὴ ν' ἀνεβαίνει ἀπὸ τὸ χῶμα καὶ νὰ χύνεται ἀπὸ τὰ δέντρα καὶ νὰ λήγῃ πάλι τὴν ἀρχαία προσευκὴ τῆς Ἀττικῆς :

« Ὑσον ὕσον, ὦ φίλε Ζεῦ, κατὰ τῆς ἀρούρας πτόων Ἀθηναίων καὶ πτόων πεδίων ».

Πᾶω στὸ παράθυρο. Σὰ ρόκας ἀνθισμένης φτερουγίζει μυρωδιά.

Μ' ἀγάπη πάντα.

ΕΡΜΟΝΑΣ.

Ἀθήνα 16 τοῦ Μάρτη 1906.

Η ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ

Σὰ βασιλεῖα πού κίθεται σὲ θρόνο καὶ δικάζει
μὲ κρίση ἀλάθευτη καὶ νοῦ,
σὺν τέτιου, εἶπε ὁ Κύριος, μὲ βασιλεῖα πὼς μιᾶζει
κι' ἡ βασιλεῖα τοῦ οὐρανοῦ.

Σὺν δὲ φέρνει τοῦ ὁ ζαφτιὲς χρωστέα ἀλυσσώμενο
πού ὡς χίλια τοῦ χρωστέα φλουριά,
καὶ πού στὸ θρόνο στέκει ὁμπρὸς μὲ τὸ μιστὸ χαμένο
μὲ νεκροκίτρινη θωριά.

Καὶ τὸ κιουτάπι ὁ βασιλεῖς τοῦ Νόμου ξεδιπλώνει
καὶ λέει μ' ἀτάραχη φωνή
« Τὴ μάννα ἀρὸ καθυστερᾷ, τὸν τόκο ἔδεν πλερώνει,
• εἶναι πολὺ βαριά ἡ ποιή. »

• Χωρήφια ἀμπέλια σπῖτια τοῦ πουληῖστε καὶ δεντρά του,
• ὅ,τι κι' ἀν ἔχει ἄς πουληθεῖ.
• Χρὶς ἀν κάνει, ἄς πουληθοῦν μαζί τὰ γυναικόπαιδι του.
• Τὸ λέει τοῦ Νόμου ἐδῶ ἡ γραφή.

Καὶ κλαίει ἐκεῖνος δένεται καὶ προθεσμιὰ γυρίσει,
ἔλεος ἔλεος ζητᾷ.
μὲ πάγους κάψας, βρῖδου ἀβγή, θὰ σκάσει θὰ δουλέσει,
δὲν ὡς νὰ βγάσει ὅσα χρωστέα.

Καὶ κάνει μέσῃ τοῦ Ρηγὸς τὰ σπλάχνα διὰ κομάτια
ἡ καρδοπλόγιστη φωνή,
καὶ φέδγοντας μὴν τοῦ φανοῦν θολόδακρυ τὰ μάτια
τοῦ λέει ἀχζάλε ἄς τοῦ γενεῖ ! »

Κι' ὁ χρωστέας φέδγει τότες,
πιλαλάει γογγύς,
μὲ κρυφὴ χαρὰ καὶ γέλια
σπῖτια ποῦσσε κι' ἀμπέλια
ἀπ' τὰ νύχια τοῦ Ρηγὸς.

Κι' δὲ ἐκεῖ γυρνᾷ τὴν ἄκρη,
νὰ ! θωρᾷ μπροστὰ
βλάμη τοῦ παλιὸ σακέτη
πού τοῦ χρωστέας ὁ δόλιος κατὶ
γροσουδάκια λιγοστά.

Καὶ χοιμῶντας μ' ἔναν πῆδο
καὶ θεριοῦ θυμὸ,
τὸ λαρύγγι τοῦ νυχιάζει
Κι' « Ἡ πλερώνει » τοῦ φωνάζει
« ἡ σοῦ ἀνοίγω τὸ λαιμά. »

Καὶ τὸ γέρο δὲν ἀφίνει
λέξη νὰν τοῦ πεῖ,
παρὰ βλαστημάει καὶ βρίζει,

μήτε ἂν κόσμος γιουχαρίζει
τόνε μέλει νὰ ντραπεῖ.

Μὰ σὺν τὸ μαθαίνει ὁ Ρήγας,
πίσω τὸν καλεῖ,
κι' ἐνῶ ἀπὸ τὸ πάθος βράζει
τρεμολᾶλητα τοῦ κρᾶζει
« Ἀπιστο ἄπιστο σκυλὶ, »

• δὲχως νὰ σὲ ξέρω πληθὸς
• σ' ἄφισα πουγγιά.
• πῶς ἐσὺ ἔτσι γιὰ 'να γρόσι
• βλάμη γέρου δειχνεῖς τόση
• ἄγρια ἀνήμερη ἄτσιγγιά ;

• Ὁ τοῦ Σατανᾶ κοπέλλι,
• ὦ ψυχὴ κακὴ,
• τώρα ἀλήθεια θὰ πλερώσεις.
• σὺρε ζωντανὸς νὰ λιώσεις
• μέσ' σὲ μούχλια ρυλακὴ. »

Σὰ βασιλεῖα πού κίθεται σὲ θρόνο καὶ δικάζει
μὲ κρίση ἀλάθευτη καὶ νοῦ,
σὺν τέτιου, εἶπε ὁ Κύριος, μὲ βασιλεῖα πὼς μιᾶζει
κι' ἡ βασιλεῖα τοῦ οὐρανοῦ.

ΔΕΚΑΣ ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ

ΦΥΛΛΑ ΑΠΟ ΤΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙ ΜΟΥ

ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΤΟΥ ΧΑΛΚΙΝΟΥ ΕΙΔΩΛΟΥ

Μακριὰ, μίλια μακριὰ, στὴ θάλασσα ρήγχει τὸ
φῶς τοῦ τὸ πελώριο εἶδωλο τῆς Λευτεριάς... Καὶ
μόλις φανεῖ ἡ λάψη του, κάπια μεγάλη ὄνειρεμένη
χώρα ξυπνᾷ στὶς βασιανισμένες καρδιὲς τῶν κουρα-
σμένων ἀνθρώπων πού ἀφίστανε πατρίδα, σπῖτι, δικούς
καὶ φίλους νάρθουνε νάναπνεύσουνε λίγη λευτεριά στὴ
φωτισμένη λεύτερη χώρα.

Καὶ μὲ τέτια λαχτάρα ζύγωσε τὰ κρογιᾶλι τοῦ
Νέου Κόσμου ἕνας ἄνθρωπος πού, ὅσα ψεγάδια κι' ἂν
ἔχει πάλειψε καὶ παλεύει παληκαρίσια γιὰ τὴν Ἀλή-
θεια καὶ γιὰ τὴ Λευτεριά. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶτανε
ὁ Μάξιμος Γκόρκι. Ἐγὼ οὔτε φίλος του, οὔτε μα-
θητῆς του, οὔτε θαυμαστῆς του εἶμαι. Πιστεύω πὼς
τὰ πόδεξά μὲ τὴ συνεργασία μου στὴ « Ζυγαριά »
τῆς Μόσχας πού θεωρεῖται ὄργανο μιᾶς διαλεχτῆς
μερίδας Ρώσσω λογοτεχνῶν πού προσπαθοῦνε νάπο-

νοῦ. Τοῦταξὲ πὼς θὰ βροῦν ἐκεῖ τὸ κρουσταλένιο
παλάτι, μὲ τὴ μαλαματένια σκεπὴ, τίς ἀσημένιες
πόρτες. Πέρασαν χώρες καὶ χωριὰ μὰ ὁ δρόμος
μάκραινεν ὁλοένα. Κι' ὁ δρόμος ἦτανε βατόσπαρτος
κι' οἱ τραχιεὲς πέτρες τοῦ αἱμάτωναν τὰ πόδια.
Πολλὲς φορές ἡ στρίγγλα ἡ Μάγισσα στένευε τὸ
δρόμο κι' ἐφύτευεν ἀγκάθια κι' ἄνοιγε βάλτους,
μπρὸς στὰ πόδια τους. Χίλιες φορές λύγισαν τὰ
γόνατά του καὶ καταμεσῆς τοῦ δρόμου τὸ ξανθὸ
τὸ Βασιλόπουλο λιγοψύχησε. Μὰ ἡ Νεράιδα ἡ
Καλόγνωμη τοῦ φίλησε τὰ ξεραμένα χεῖλη του
καὶ σκύδοντας τοῦ σιογιόλησε γιὰ τὸ κρουσταλέ-
νιο παλάτι, μὲ τὴ μαλαματένια σκεπὴ, τίς ἀση-
μένιες πόρτες. Κι' ὁ νιὸς ἔπαιρνε ἀνάσα καὶ τρα-
βοῦσε τὸ δρόμο τὸ βατόσπαρτο πού καρτεροῦσαν
φῖδια κι' ἡ Στρίγγλα ἡ Μάγισσα φύτευεν ἀγκά-
θια. Πέρασαν χώρες καὶ χωριὰ γιὰ νὰ φτάσουνε
στὴν κορφή τοῦ βουνοῦ. Θάμπωσαν τὰ μάτια του
σὺν εἶδε τὸ πανώριο τὸ παλάτι μὲ τὴ μαλαματέ-
νια σκεπὴ, τίς ἀσημένιες πόρτες. Μὰ τὸν καρτε-
ροῦσε ἐκεῖ γλυκεῖα βασιλοπούλα καὶ τὸ ξανθὸ τὸ
παλληκαρὶ γέρνοντας στὴν ἀγκαλιά της ἀποκοιμή-
θηκε γλυκά.

— Ἀχ ! πὼς ἤθελα, γιὰγιά, νὰ ἰδῶ κι' ἐγὼ
τ' ὁμορφο παλάτι !

Ὁ ἀσπρομάλλης ὁ παπποῦς π' ἄκουγε τὸν πόθο
τοῦ ἀθῶου τοῦ παιδιοῦ χαμογελοῦσε. Μιὰ μέρα
ὅμως τὸ πῆρε κι' ἀνέβηκεν στὸ ξακουσμένο κάστρο
τῆς Ἀθήνας κι' ἐκεῖ, χωρὶς χαμόγελο, μὲ σιγαλὴ
φωνή, σὰ νὰ πρόσμενε νὰ βγοῦν τ' ἄγια, τοῦ δειξέ
τὸν Παρθενῶνα καὶ τοῦ εἶπε.

— Νὰ παλάτι ξακουσμένο στὴ γῆ, τὴν οἰκου-
μένη. Σκύψε καὶ φίλησε τὰ μάρμαρά του.

Μὰ τὸ παιδί δὲ σκέψε. Ἀνοίξε μόνο μεγάλα
μάτια καὶ κοίταξε ὅρα πολλή, βουβό, ἄλλαλο. Κι'
ἀμίλητο γύρισε στὸ τζάκι μὲ τὴν κόκκινη φωτιά.
Καὶ γέρνοντας στῆς γιὰγιάς τὰ γόνατα ἔκλεισε τὰ
μάτια κ' ὄνειρευονταν.

— Αἶ, εἶδες τὸ παλάτι;

τοῦ εἶπε ὁ παπποῦς φιλικὰ χαμογελώντας.

— Ὁμορφο παλάτι, σὶ ἀλήθεια. Μὰ ἐγὼ ἤθελα
τὸ παλάτι τοῦ παραμυθιοῦ νὰ ἰδῶ.

Κι' ἀκκουμπῶντας στῆς γιὰγιάς τὰ γόνατα λέει
καὶ ξαναλέει.

— Πές μου, γιὰγιά, τὸ παραμῦθι . . .

*

Πέρασαν χρόνια, τὸ παιδί μεγάλωσε. Ὁ κόσμος
κι' ἡ σπουδὴ τὸν ἔκαμαν σοφὸ καὶ δὲν πιστεύει πιά
στὰ παραμῦθια. Μὰ τῆς γιὰγιάς τὸ παραμῦθι κρα-

ΤΟ ΠΑΛΑΤΙ

(Σὺν τραγούδι.)

Καὶ εἶδεν ὅτι καλὸν καὶ
ἐγένετο ἐσπέρα. [Γένεση].

Τὸ παιδί μὲ τὰ μαῦρα μάτια, τὰ χρυσόξανθα
μαλλιά, ἀκκουμπῶντας τὸ κεφάλι στῆς γιὰγιάς τὰ
γόνατα ὀνειρεύεται, δίπλα στὸ τζάκι μὲ τὴν κόκ-
κινη φωτιά, τὸ πανώριο παλάτι τοῦ παραμυθιοῦ.

— Γιαγιά, πές μου τὸ παραμῦθι γιὰ τὸ κρου-
σταλένιο παλάτι.

Κ' ἡ γιὰγιά μὲ τὴ σδυμένη φωνή, πού φαίνε-
ται νὰ φτάνη ἀπὸ βάθος μακρινὰ, λέει σιγαλά.

— Μιὰ φορὰ κι' ἕναν καιρὸ πῆρε ἡ Νεράιδα
ἡ Καλόγνωμη τὸ ξανθὸ τὸ Βασιλόπουλο νὰ τὸ πάη
στὴ μαγεμένη χώρα ἀπάνω στὴν κορφή ψηλοῦ βου-